

Toenemende gezinsverdunning: niet alleen een Vlaams fenomeen

In het voorbije decennium groeide het aantal private huishoudens in de EU28 met 10%, in het Vlaamse Gewest met bijna 9%. Tegelijk werden huishoudens gemiddeld kleiner, zowel in de EU28 als in het Vlaamse Gewest.

De laatste decennia onderging de samenstelling van gezinnen fundamentele veranderingen. De positie van het traditionele gezin binnen het geheel aan samenleefvormen is verzwakt, onder meer als gevolg van een forse toename in echtscheidingscijfers in de meeste Europese landen. Daarnaast manifesteerde zich een toename van het aandeel alleenwonenden, tegenover een daling van het aandeel gezinnen met kinderen. Het traditionele gezin zelf transformeerde tot een kerngezin. Het aantal gezinsleden daalde. Tezelfdertijd daalde het aantal kinderen dat koppels krijgen. Als gevolg van al deze ontwikkelingen nam het aantal huishoudens sterk toe en werden huishoudens stelselmatig kleiner.

Meer en kleinere huishoudens

In de voorbije kwarteeuw steeg het aantal huishoudens in het Vlaamse Gewest van 2,21 miljoen eenheden naar 2,75 miljoen eenheden, een absolute toename met meer dan een half miljoen. Het gemiddeld aantal leden in een huishouden daalde in die periode van 2,59 naar 2,36.

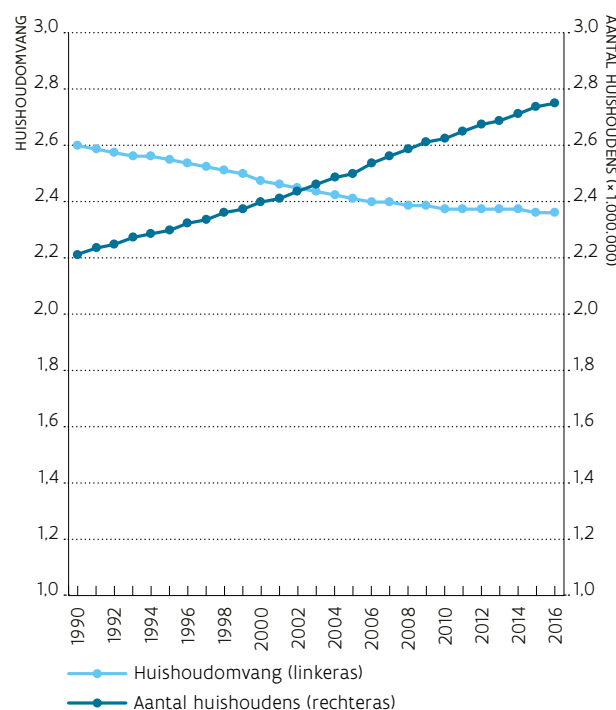
In wat volgt positioneren we Vlaanderen tegenover België en de EU28-landen. We focussen op de evoluties in het laatste decennium.

Matige groei Vlaamse huishoudens in EU28-perspectief

In alle landen, met uitzondering van Kroatië, groeide het aantal huishoudens. Met een relatieve toename van bijna 9 procentpunten in aantal huishoudens situeert het Vlaamse Gewest zich in de groep lan-

Huishoudomvang

Historische evolutie van het aantal private huishoudens en gemiddelde huishoudomvang in het Vlaamse Gewest, 1990-2016

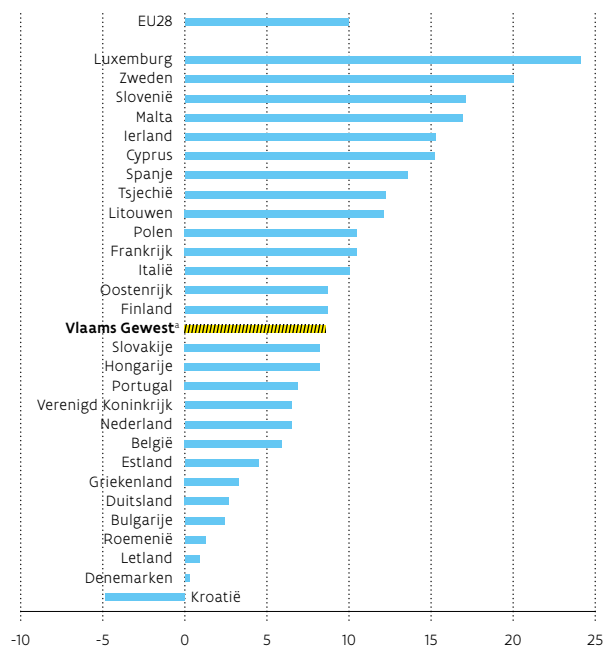

Bron: SVR-Kubussen Private Huishoudens en Bevolking.

den waar de groei iets minder uitgesproken is. De sterkste toenames (met groeicijfers van meer dan 20 procentpunten) doen zich voor in Luxemburg en Zweden.

Private huishoudens

Relatieve evolutie tussen 2006 (=100) en 2015 van het aantal private huishoudens, in procentpunten

^a Vlaams Gewest: 2016.

Bron: Vlaams Gewest: SVR-Kubus Private Huishoudens; Eurostat Labour Force Survey.

In de onderstaande figuur links zijn landen gerangschikt naar hun gemiddelde huishoudgrootte in 2015. Zweden kent in 2015 – in EU28-perspectief – met 1,9 personen per huishouden de kleinste huishoudens, Slovakije met 2,9 de grootste huishoudens.

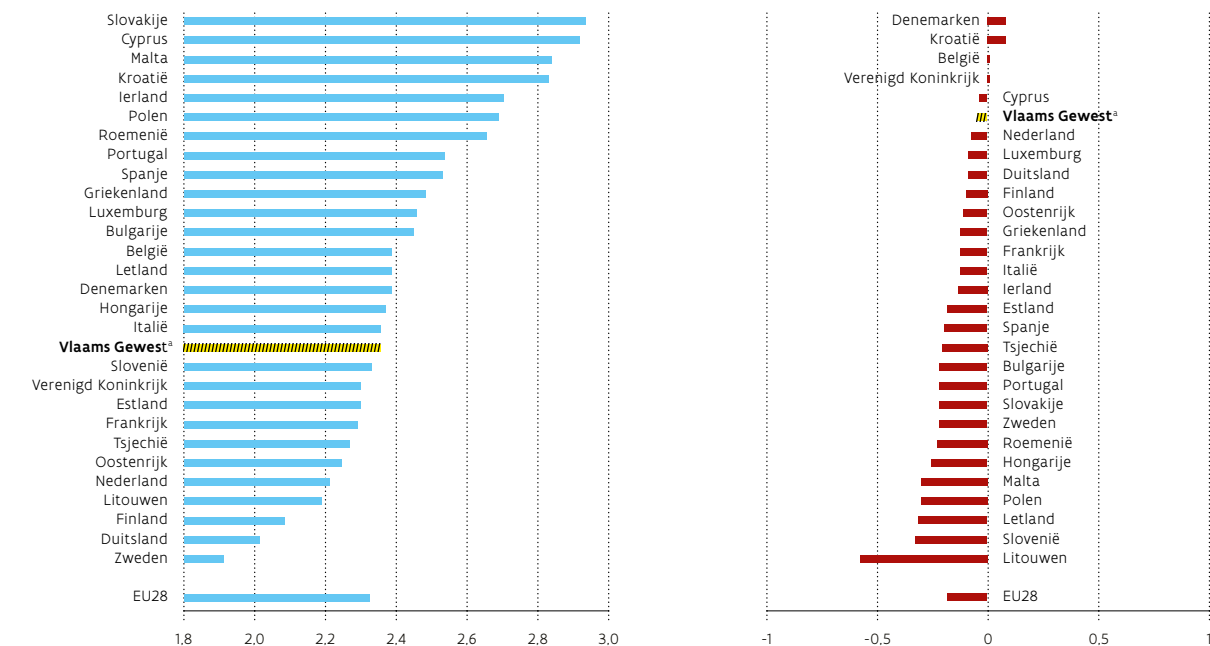
De figuur rechts geeft de absolute verandering in aantal huishoudleden tussen 2006 en 2015. Meteen is duidelijk dat – op enkele uitzonderingen na – de gemiddelde huishoudomvang in nagenoeg alle landen gedaald is, variërend van licht naar sterk. In het Vlaamse Gewest bleef de daling zeer beperkt; het sluit daarmee aan bij landen als Nederland, Luxemburg, Duitsland en Finland, waar ook slechts een lichte krimp genoteerd wordt over de recentste 10 jaar. De grootste krimp voltrok zich in het Vlaamse Gewest reeds in het laatste decennium van de vorige eeuw.

Vlaamse huishoudomvang blijft stabiel in EU28-perspectief

In de voormalige Oostbloklanden (Slovenië, Polen, Hongarije, Roemenië, Slovakije, Bulgarije, Tsjechië), in de Zuid-Europese landen Spanje en Portugal alsook in de Baltische staten Litouwen en Letland is de krimp in huishoudomvang groter dan het EU28-ge-

Huishoudomvang en huishoudleden

Gemiddelde huishoudomvang in 2015 (links) en gemiddelde verandering in absoluut aantal huishoudleden tussen 2006 en 2015 (rechts)

^a Vlaams Gewest: 2016.

Bron: Vlaams Gewest: SVR-Kubus Private Huishoudens; Eurostat Labour Force Survey.

middelde. Litouwen is een uitschieter met een krimp van -0,6 aantal huishoudleden over de voorbije 10 jaar. Ook Zweden hoort tot de landen waar zich een meer dan gemiddelde krimp voordeed.

Meer alleenwonenden

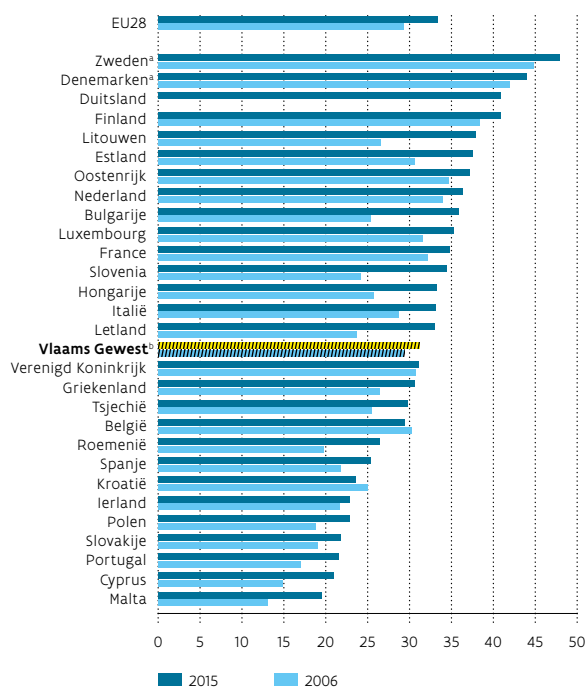
De dalende huishoudomvang komt deels op conto van een groeiend aandeel alleenwonenden. In het Vlaamse Gewest nam het aandeel alleenwonenden lichtjes toe: van 29,3% in 2006 naar 31,2% in 2016. Daarmee situeert het Vlaamse Gewest zich iets onder het EU28-gemiddelde van 33,4%.

Matige toename Vlaamse alleenwonenden in EU28-perspectief

Nagenoeg alle landen kennen in het voorbije decennium een toename in het relatieve aandeel alleenwonenden. Zweden kent met 47,9% veruit het hoogste aandeel alleenwonenden van alle Europese landen (cijfer 2014). Daarna volgen de andere Scandinavische landen Denemarken en Finland. Samen met Duitsland ligt het aandeel alleenwonenden in deze landen boven de 40% binnen het totale aantal huishoudens. De Baltische staten Litouwen en Estland volgen, met aandelen alleenwonenden schommelend rond 38%. Ook Oostenrijk, Nederland, Bulgarije, Luxemburg, Frankrijk en Slovenië kennen een aandeel alleenwonenden dat boven het EU28-gemiddelde ligt.

Alleenwonenden

Aandeel alleenwonenden in het totaal aantal private huishoudens in 2006 en 2015

^a Zweden: cijfer 2014 en referentiejaar 2009; Denemarken: referentiejaar 2010.

^b Vlaams Gewest: 2016.

Bron: Vlaams Gewest: SVR-Kubus Private Huishoudens; Eurostat Labour Force Survey.

Hoe gemeten?

Voor het Vlaamse Gewest werd gebruik gemaakt van de SVR-Kubus Private Huishoudens. Voor de Europese vergelijking werd gebruik gemaakt van de data over bevolking en huishoudens uit de Labour Force Survey (LFS) van Eurostat. De Labour Force Survey is een grote representatieve steekproef van *personen van 15 jaar en ouder in*

private huishoudens die gehouden wordt in alle EU-landen. De huishoudgrootte wordt gemeten door de verhouding tussen het aantal inwoners en het aantal private huishoudens te nemen. Door de verschillen in methodologie en populatiebereik kunnen resultaten uit surveys verschillen van registratiedata.

Meer info

Christine Van Peer
 Studiedienst Vlaamse Regering
 Departement Kanselarij en Bestuur
 02 553 35 68
christine.vanpeer@kb.vlaanderen.be

